

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se svoje frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami.

Peterburg 11. novembra. Oficijalno se iz Bogota poroča 10. novembra: Oddelek generala Leonova je vzel včeraj mesto Vrača, katero je bilo branjeno od 800 mož turške infanterije in od 300 Čerkesov, priplenil je 1000 voz in veliko moke in ječmena. Ruska izguba je majhena.

London 10. novembra. Depesha „Daily Telegrapha“ iz Erzeruma popisuje boj pri Deve-Bojunu 4. t. m. pred begom Muktarjev in Erzerum in pripisuje pobitje Muktarjevo izvrstnej strategiji Rusov, kateri so po noči Turkom s 45 bataljoni za hrbet prišli v centrum. Ko so bili Turki od prodirajoče ruske konjice izvaobljeni iz utrdeb, vrgli so se oni bataljoni naglo na Turke in so jim velike izgube prizadeli. Turki so bežali v neredu v Erzerum.

London 9. novembra. Novine „Daily News“ imajo iz Vizinkioja poročilo: Bombardovanje Karsa iz 60 kanonov se nadaljuje. Prebivalstvo bi se rado udalo. Izpad turške vojske 5. novembra se je ponesrečil. Rusi so z železom zabili osem kanonov v fortu Hafiz.

„Standardu“ se iz Aleksandropolja brzojavlja: Muktar je obsodil 18 svojih oficirjev na smrt, ker so bili pri Deve-Bojunu bojazljivi in panike krivi.

Belgrad 10. novembra. Zagotavlja se, da se vojna akcija prej začne, nego se sploh misli. Rusija je včeraj zopet dva milijona podpore Srbiji izplačala. Proglas na vojsko

se pripravlja. Z Atenami in Cetinjem se živo depeše menjavajo.

Vojska.

„Pred Plevno nič novega.“ Ali na vzhodu v sredi mej cestama v Sofijo in Vidin je ruski general Leonov osvojil večje turško mesto Vrača in lep plen dobil. — V Sofiji zbira na vse kriplje Mehemet-Ali paša novo vojsko, da bi šel obkoljenemu Osmanu na pomoč. Ali Rusi so mu pot dobro zastavili. Vse eno utegnemo ta teden o bojih slišati na sofijске cesti v Plevno.

Iz Razgrada, glavnega stana turške osredne vojske, se 30. p. m. piše v „Pol. Corr.“: Pred sedmimi meseci, ko sem bil zadnjič v Razgradu, nij bilo tu ni najmanjše utvrdbе. A vojni svet je izprevidel, da, ko se je Osman-paša v Plevni utrdil, tudi ne bi slabo bilo, ako se ob enem utrdi Razgrad in ker je to misel tudi general ženijskega oddelka, Bluhmpaša, podpiral, jeli so takoj pripravljati vse potreščine za izvršitev tega namena in delo je nadzoroval sam omenjeni paša. Kmalu je bilo obdano mesto s trdnim pasom, kajti zemlje je bilo ondi dovolj in tudi delavcev obilno, ker so turški vojaki za takove stvari zelo sposobni. Z bližnjih kamnolomov dobili so mnogo kamenja v to svrhu, a iz gozdov navozili so si lesa. Doslej je v Razgradu do 40 štirioqlatih redut razne velikosti, od njih nekatere imajo do 20 in več topov, ter dovolj prostora za dve ali tri kompanije vojakov. Pri Razgradu je blizu 20—25.000 vojakov se 100 poljskimi topovi; konjice je okoli

4000 mož, po največ Čerkesov, ki imajo sicer prav majhene a zelo vstrajne konjice.

Bitka pri Gornjem-Dubnjaku.

Dne 24. okt. ob 7. uri zjutraj pričeli so dragongi ruski z vinske gorice, ob utrdbah Gornjega Dubnjaka ležeče, streljati v to utrjenje, a so se kmalu zopet umaknili, pustivši nekaj ranjenikov na bojišču. Dve diviziji konjice so se za naskok odločili, sestavljeni ste bili od ruskih in rumunskih bojniov. Ob enem so tri gardne divizije začele primikati se utrdbi. Od druge strani so se razpostavile divizije pod zapovedništvom Elisa in Črnasukovega ter so uklenili sovražnikova položaja. Z daleč so bili ruski topničarji okrog nastavili 82 kanonov. Do polu dneva streljali so neprestano Rusi v utrjenje, a Turki iz njega. Tu pa je od vsake divizije bil za naskok odpravljen po en polk. V redovih primikali so se po bregu navzgor Rusi, ter se ustavili 500 metrov daleč od utrdeb turških. Pozneje pak so še za 200 korakov se pomaknili naprej, a kmalu so izprevideli, da to nij ugodno, ter so se umaknili. Ob polu dveh pak se je formirala druga kolona, sredi nje polk gardnih dragoncev, ki so bili pustili svoje konje pri kozakih, in skupno so prodrli proti višinam. Za njimi pak je odrinila še druga kolona na višine. Krogile so z obeh strani švigale sem ter tam, in dim je bil tolik, da se za ped naprej nij videlo. Rusi so korakali v eno mer naprej, in da si jih je od garde mnogo palo, stali so drugi tako v redu, kakor doma pri vojaških vajah. Turki so se branili do skrajnega konca in zelo hrabro, to se jim mora reči v čast. Zmirom več je

Listek.

V Milanu.

(Iz ruskega.)

Meseca januarja 1873. leta — tako piše znani Poljak, profesor na Ruskem, B. de Courtenay — sem se zanimal z učenjem nekaterih, Gorici bližnjih, slovenskih govorov, ter uredoval svoje nabrano gradivo. V februarju se odpravim v Milan, z namenom, seznaniti se in poslušati predavanja enega najimennejših lingvistov, ta je G. J. Ascoli.

Ascoli je redni profesor lingvistike v Milanski akademiji nauka in slovesnosti (Accademia scientifico-letteraria), katera nij nič drugega, kot historično-filologični fakultet Pavijanskega vseučilišča. Cilj ima po eni strani obrazovati dobre profesorje klasične filologije, historije in filozofije, po drugi strani pa, vzgojiti strokovnjake, sposobne zanimati se samostojno s historičnimi in filologičnimi vedami.

Predavanja v akademiji se delijo na lek-

cije (lezioni) in tako zvane konference (conferenze). Lekcije so odprte tudi za občinstvo in trpijo samo eno uro; k dvournim konferencam imajo pa dostop samo dijaki, ker so tu dolžni odgovarjati na vprašanja profesorja in tedaj bi jih morebiti omejevala priučnost drugih oseb.

Ascoli se je pečal samo s konferencami, vsaj v teku 1872/3. akademičnega leta. Bil bi tedaj meni, kakor tujcu, zaprt dostop k njegovim predavanjem, vendar je bila izjema, da so mi dovolili posluševati se jih.

Na svojih konferencah je Ascoli razlagal v tem letu dva predmeta: 1. Primerjajočo morfolologijo indo-italo-grško (Morfolologija comparata indo-italo-graeca) in 2. praktična vprašanja o zadevah romanskih jezikov (Esercizioni romanze). A za ta dva kurza nij gotovih ur, zmirom se meša, tako, da dijaki nikdar ne vedo, kaj jim bo predlagal profesor v prihodnjih dveh urah. Vsakikrat izbere tedaj predmet, koji se mu zdi. Dijaki vedo samo, da, na primer, v ponedeljek od 11—1 ure bo čital Ascoli, kaj da mu bo ravno všeč, jim je po-

polnem neznano, pripravljeni morajo biti, kakor k enemu in istemu predmetu, na primer, primerjajočej morfolologiji, čestokrat pa nasprotno, največkrat se pa zgodi, da se prvi del konference porabi za primerjajočo morfolologijo, drugi pa za romanske vaje.

Navod predavanja primerjajoče morfolologije je večji del sintetičen: on obstoji v sistematičnej razlagi posameznih javljenj, sankrita v primeri z dotičnimi prikaznimi grškega in latinskega jezika, kjer se ozira, če je na mestu, tudi na druge evropske jezike. Vendar se profesor dostikrat obrača k dijakom z vprašanji, ki imajo namen tem živeje predstaviti njih umu to ali ono prej razloženo istino, koje je neobhodno treba znati, da se razume, kar sledi.

V času mojega 2 1/2 mesečnega prebivanja v Milanu je Ascoli prečital sledeče oddelke primerjajoče morfolologije: sufiksi, ki služijo za obrazovanje imen in glagolov; osnove sedanjega časa in njih razdeljenje na razrede, različnost časov posebnih in občnih, obliki dejanski (activum) in srednji (medium), prvotne

bilo mrtvecev in neizmerno število ranjenikov s krvjo oblitih je padalo tja po bregovih — a boj je bil z obeh stranih jednako hud. Ob polu štirih so prišli še ruski prestrelci na pomoč in zaseli so nekovo okroglo dolinico, iz katere so mogli vspešnejše streljati na Turke. Pri teh pak je bilo videti, kakor da so sklenili, bojevati se do zadnjega.

Da bi bili še, predno nastopi noč, pridobili vspeh na svojo stran, so se Rusi zbrali, da v gruclah napadejo sovražnika ter mu tako moč prelomijo. Artilerija je prišla prav blizu ter jela tako silno streljati, da si nihče, kdor nij slišal na svoja ušesa, takovega gromenja niti misliti ne more. Vsaka krogla je zadela. Okolu redute je bilo toliko gostega dima, da se nasprotniki nijso mogli videti, a vse jedno so Turki tako precizno streljali, kakor z jutra. Ob petih se je združilo v prvem redu za nasakovanje 20 bataljonov, a v drugem 10. Korak za korakom so stopali pogumni vojaki ter se nijso nikakor strašili smrti. Kmalu je tudi te odela gosta megla smodnikova in čulo se je takovo gromenje, kakor da se podirata zemlja in nebo. Ostali rezervni oddelki, ki so bili z daleč, so se odkrili in jeli moliti k Bogu za svoje vojujoče brate. To je bil prav resen trenutek in vsakdo si je utegnil misliti, da pri takovem streljanji nikdo živ ostati ne more. Ob 6. je grom pušek in topov precej ponehal; pripravljali so se na rokoborstvo. V tem je bil v reduti videti ogenj in črni dim s pogorišč se je mešal z belim tovarišem smodnikovim, a oba je žalostno obsevala z zadnjimi žarki krvavo rudeča solnčna luč. Kdor je bil pri tem prizoru navzočen, gotovo ga pozabiti ne bode mogel.

Naenkrat pretrese zrak tisočerkrik veselja, in Rusi se zaženo na sovražnika z golimi bajoneti.

Rusi so bili kmalu prispeli do rova, ki je bil tudi hitro napolnen z mrtveci; a še vedno so stali Turki nepremakljivi na svojem mestu, kjer so se tako junaško branili, da je vsega priznanja vredno. Tu pa tam je kak rusk vojak splezal na obkop — a sovražna krogla ga je podrla nazaj in zvalil se je v rov. Ob 7. so prišli Rusi v reduto in tam je trajal boj še naprej, da-si se je večina Turkov bila umaknila proti Telišu. Strašen je bil prizor v reduti, kajti tukaj je gorelo orožje,

vozovi, ovce, konji — in, kar je najgroznejše, ranjeniki, ki so bili še živi, nekatere pa je uže zmogla neizrečna bol ran in opeklin — ti so goreli mrtvi. Sem ter tja pa so pokali patroni, ki jih je slučajno po tleh raztresene užgal ogenj. V tem, ko so se vršili v notranjem delu redute najgroznejši dogodki, pripravljali so se od zunaj Rusi v novič, da primejo sovražnika. Z veselja krikom udarili so jo za begočimi Turki in jih prijeli od vseh štirih stranih — tu nij nobeno streljanje ničesa izdalo in naposled so se podali Turki, mej njimi en paša, mnogo višjih oficirjev in 1600 mož — ostali so bili menda uže po dnevu ubegnili v Teliš. Rusi so si pribojevali 4 topove in mnogo orožja, ta bitka jih je stala 4000 vojakov, izmej teh 230 oficirjev; Turki pak so izgubili vsega skupaj 3500 mož.

Razburjenost v Carigradu.

Kakor je naš prvi telegram zadnjega broja „Slovenskega Naroda“ poročal po „Pol. Corr.“, začeli so Turki mej soboj zapirati in daviti se, zarote se mej njimi delajo, čudni glasovi se mej njimi trosijo, garnizona iz Carigrada nikamor ne sme poslana biti, ker se je bati notranje revolucije.

Za Ruse in nas vse, ki želimo, da bi se škandalnemu gospodarstvu tega smrtnega sovraga južnega Slovanstva, Osmanlijstvu, enkrat za vselej v Evropi konec storil, prišli so ti dogodki ravno ob pravem času.

Kajti kako bodo angleški sitni „posredniki“ mogli nasvetovati prenagljeno sklepanje miru s tako državo, ki je v notranjem skozi in skozi gnjila in gospodarja menjava od dne do jutri? Kakor so Aziza s škarjami „usamomirili“, Murata za blaznega naredili, da ga bodo zdaj z adavili, če ga še nijso, tako lahko precej po podpisnem miru Hamida zakoljejo in zopet na kristijane padejo. Turčija je zopet pokazala svojo nestalnost, črvivost, nezanesljivost. Njo je treba zdrobiti in odpraviti, računati ž njo nij mogoče.

In kakor ironija svetovne osode se čuje, če prihajajo iz Carigrada baš ob istem času debele ilustracije reda, kakoršen je v turške državi, ko je bil komaj Anglež, minister Beaconsfield, svoja usta zaprl, ki so hvalile surovo moč divjaka Turka in jej pripisavale

neko moralno opravičenje! Anglež bode moral namesto upanja miru (ali bolj prav, odhoda Rusov s praznimi rokami, kakor želi) še malo dalje imeti — potrpljenje.

Kakšno odškodovanje bo zahtevala Rusija od Turčije?

„Voss. Zeitung“ je priobčila nekov program o pogojih za mir. „Golos“ pa pravi v odgovoru na ta program mej družim tudi to-le:

Vstanovljenje status quo ante bellum (stanje kakor je bilo pred vojsko) v malej Aziji bi bilo čisto navskriž s temi nameni, zarad katerih je Rusija sedanjo vojsko začela. Turška Armenija je na polovico s kristijani naseljena. Osoda, katera je zadela Armence v tej provinciji potem, ko je bila ruska vojska prisiljena začasno oditi k našej granici, kaže jasno, da bi bilo za vladu, katera je poprijela orožje v brambo kristijanov, nesmiselno, v turške Armeniji vstanoviti poprejšnji red in jednako s priznanjem delotne „neudače“ začete vojske. Kar se tiče „denarnega nagradjenja“, je to prosti posmeh zdravega uma. Komu nij znano, da čisto obankerotirana Turčija ne more plačati ne vinarja svojemu zmagovalcu.

Po mnenji „Golosa“ mora biti mir mej Rusijo in Turčijo zaključen s tacimi pogoji, s katerimi bi bila osoda turških kristijanov čisto zavarovana, Rusija osvobodena vseh skrbij v izhodnjem vprašanji in s Turčijo čisto ločena.

„Doseči ta namen“, pravi „Golos“, je pa le mogoče s takim mirnim dogovorom, vsled katerega bi se precej naše izdaje za sedanjo vojsko nagradile v malej Aziji in vsled katerega bi se precej vsi naši računi s Turčijo končali. Denarno nagradjenje se mora zameniti z nagradjenjem „in natura“ in le na tej podlagi se morejo začeti resni pogovori o miru.“

S—n.

Korišti Rusije za Nemčijo.

Nemci, posebno Prusi, se dostikrat jeze, da jih Rusi preveč pritiskajo. Ruski časnik „Nedelja“ pa vpraša, zakaj berlinska borza ne jedenkrat ne pove, kako krepko drži v rokah ruski denarni kurs in koliko ruskih milijonov je prešlo v Prusko se samo realizacijo železničnih kapitalov in koliko pruskih borzi-

in poznejše osobne končnice glagolov, spreganje posebnih časov, kakor sedanjega, nedovršenega (imperfectum) in vlevnika, slednjič pa spreganje splošnih časov, to je, dovršenega (perfectum), prihodnjega (futurum), aoristov, itd., vse, seveda, v dejanskej in srednjaj obliki. Vse forme, ki so se na to ozirale, je spisal profesor na desko.

V zadevah romanskih jezikov (Esercizioni romanze) je posebno znamenit skoraj čisto analitični način predavanja; ono obstoji v samostojnem obravnavanju tega ali drugega romanskega narečja, kojega ima profesor ob času konference z dijaki, ali bolj prav, dijaki pod rokovodstvom profesorja. Da podam jasen pojem o takih vajah, naj opišem te iz njih, ki so se vršile v mojej pričujočnosti.

Naloga je naučno izsledovati in razdeliti fonetične posebnosti piemontskega narečja. V ta namen se čita knjiga: „Il libro de Salmi di David, da Giovanni Riodati, 1840, 'L liber di Salm de David: tradont en lingua piemounteisa“ (knjiga psalmov Davida, prevedena na jezik piemontski) in pri čitanju se je oziralo

na vse v fonetičnem pogledu znamenite besede. Fonetično-etimološke procese in piemontske besede z njih izpeljavo je pisal profesor jasno na desko, vedno spraševani in odgovarjajoči dijaki so bili pa dolžni dejansko in pazljivo se udeleževati. A vse to še ne zadostuje, da se doseže pravi namen taci vaj. Da bi tak uk prinesel dejansko, ne samo mimgredočo korist, je moral vsak dijak imeti dovoljno število polulistov navadnega papirja, na koje je zapisoval izsledovana slova. Tako na pr. se zapisujejo na en list vsi slučaji piemontske spremembe glede osnovnega romanskega (to je latinskemu sorodnega) naglašene a, na drugi list vse piemontske besede, ki se vjemajo z latinskim, a brez poudarka, na tretji spremene naglašene in dolzega latinskega e, na četrti — naglašene kratkega e, na peti — z e brez poudarka itd. Dovoljno število besed, zapisanih v ta ali oni predal, pripomore, da se postavi občni zakon, kako se vjema latinski zvok s piemontskim. V slučaji pa, kadar izbranih primerov iz čitane knjige nij bilo dovolj, da bi se postavil

točno omejen zakon, iskale so se še besede v velikem piemontskem slovarju: „Vocabolario piemontese italiano del professore di grammatica italiana e latina Michele Ponza. Edizione quinta. Pinerole 1859.“ Na tak način so se pretresovale v splošnih črtah fonetične posebnosti piemontskega narečja, potem je pa Ascoli prešel ravno tako k izsledovanji narečja genoveškega. Na koncu ima vsak dijak v rokah svoj lep sestavljen zapisnik, katerega pred skušnjo samo malo preštudira, da ima veren in točen pregled. Korist taci vaj za samostojni trud dijakov, ki se želijo posvetiti dialektologiji, je pač očitna in neovrgljiva.

Kakor pri dialektoloških obravnavah, tako sem tudi pri romanskih vajah sledil Ascoliju z najbolj živim zanimanjem. Razun tega sem večkrat imel čast pogovarjati se s tim znamenitim učenjakom, ter sem pridno čital razne njegove spise, posebno pa neposredno se tikajoče vprašanj, s kojimi sem se tačas pečal. Mej taka spadajo sledeča: 1. kratka razsodba, tiskana v Milanskem časniku „Politecnico“ za marec 1867 leta (tu govori

janskih zajcev in maklerjev je postalo milijonarjev?

„Mi ne znamo,“ pravi „Nedelja,“ „ne jednega obratnega fakta, t. j., da bi bila Pruska le jednega Rusa napravila za milijonarja. Pruska in Nemčija, tožeči nad našimi pritiskanjem, sti svoje delovanje tako razširili, da sti uvozili na Rusko leta 1875 za 221.000.000, dočim sti leta 1866 samo za 78.000.000. Mi priznavamo, da colne naredbe niso čisto soglasne z idealom harmoničnih mejnarodnih zadev, ali reči hočemo samo to, da gledajo Nemci preveč svojekoristno na svoje odnošaje k Rusiji in kažoč se za sirote, nečejo priznati, da smo mi še večje sirote. V tem času, ko so uvozili Nemci k nam za 221 milijonov, smo mi uvozili k njim za 109 milijonov; tedaj so nas Nemci za 112 milijonov presegli. V tej ogromnej številki pripada Pruske glavno mesto. Treba je res plakati, kaj ne? Pa Nemci niso zadovoljni s 112 milijoni; oni bi radi preplavili vse naše trge s svojimi izdelki, oni bi radi, da bi bila Rusija trgovska Sahara.“ S—n.

Politični razgled.

Notranje delo.

V Ljubljani 12. novembra.

Nadvojvoda **Albrecht** je z dvema feldmaršallajtnantoma, grotom Bylandtom in baronom Schönfeldom, prišel v Pešto k cesarju, kjer so imeli posvet. Mislilo se je, da gre ob vprašanji osvojenja Bosne potem kadar Rusi Plevno vzemó. „P. L.“ pa trdi, da so le o vojskinih rečeh govorili. Morda tako govori, da bi Magjare obdržal še nekaj časa pri tolažbi in pri pameti.

V **državnem zboru** pride v prihodnjem seji predloga o banki na vrsto. Oglašilo se je proti njej več govornikov: Kellersperg, Magg, Fux, Weiss v Starkenfels, dr. Pražak, Plener, Kopp, Weber, Pflügl in Auspitz; za predlogo pa Klinkosch, dr. Schaffer, Neuwirth, Göllerich, Scharschmidt, Carneri, Dunajevski, Teuschl.

Vnanje države.

Francoska zbornica je z 299 glasovi proti 159 (ki so bele listke oddali) izvolila Grévyja za predsednika. Za podpredsednike so izvoljeni Lepère, Rameau in Bethmont od leve, a Durfort in Civrac od desne. — Desnica senata je baje sklenila podpirati pač Mac Mahona, a ne ministers tva Fourtoun,

mej drugim o Slavjanih moliške grofije v južnej Italiji), potem 2. „Studj critici di G. J. Ascoli. I. Cenni sull' origine delle forme grammaticali — Saggi di dialettologia italiana — Colonie straniere in Italia — Fragmenti albanesi — Gerghi. Dagli Studj orientali e linguistici, Fasc. III. Gorizia. Tipografia Pater-nolli 1861, in 3. Archivio glottologico italiano, diretto da G. J. Ascoli. Volume primo, con una carta dialettologica. Roma, Torino, Firenze, Ermanno Loescher 1873. 8°. str. 556. — Poslednje delo je prvi zvezek zbornika, pri katerem se bodo razun Ascolija udeležili tudi razni drugi učeni, ki se zanimajo z opazovanjem italijanskih govorov, ali pa z govori družih narodov, živečih na italijanskih zemljah, to je, razen italijanskega kraljestva, tudi v sosednjih provincijah Francoske, Švice in Avstrije, koje štejejo sami k Italiji.

Prvi zvezek tega, tako rekoč dialektologičnega časopisa, ki je dosihmal prišel na svetlo, je ves iz peresa Ascolijevega. To je prav podrobaa in točna karakteristika fone-tičnih posebnostij tako zvane Ladinske proge (Zona Ladina), to je skupine teh romanskih

torej zopetnega razpuščenja zbornice ne do-voliti. — Mac-Mahon pa je baje še zmirom trdovraten in protiven volji narodovej.

Angleški minister Beaconsfield ali Disraeli je govoril na obedu londonskega župana o vojni. On je naglašal, da je Anglija nev-tralna in bode tako dolgo ostala, dokler njeni interesi ne bodo oškodovani ali v nevar-nosti. Več let je bila vera, da je Turčija osla-bela. Ali Turčija je v enem letu pokazala, da ima moč in pomočne vire, ki se morajo pri-znavati. Pol milijona vojakov je dokazalo ne-odvisnost Turčije. „Jaz ne morem pozabiti, da je car z velikodušjem, ki njegov res vzvišen značaj kaže, pred začetkom vojne rekel, da je njegov namen le, ščititi in braniti kristi-jane portine in da ne namerava prirastka zemlje. Isto tako je sultan obetal, da hoče one izpremembe privoliti, ki bodo dale kristi-janom blagostanje in varnost. Zato menim, da mir nij nemogoč, niti ne še daleč.“ — Beaconsfield ne more razumeti, da bi bila ru-ska vojaška čast trpela, ruski vojak se je hrabro bil. Glede vojske ima vlada upanje in potrpljenje in upa, da bode pripomogla mir narediti in varovati neodvisnost Evrope.

Dopisi.

Iz Trsta 10. novembra. [Izv. dopis.]

Našim židom in turkofilom so se obesili krivi nosovi, vsi nosijo torbice, od kar Rusija zma-guje. Na borzi je vse v enej sapi, večkrat do-hajajo na videz brzjavi, da je Plevna pala, ali nasproti; zmešnjava je velika, mi se pa radujemo.

Denes smo izpremili k večnemu počitku gospo A. Pisek, rojeno Kenda, srčno Slovenko in vrlo igralko na dramatičnem odru. Rojan-ska čitalnica jej je na rakev položila krasen lavorjev venec s trobojnimi slovanskimi tra-kovi. Položil ga je predsednik Dolinar v imenu društva in dramatičnega odseka na rakev. Sprevod je bil ogromen, veliki venci so obda-jali mrtvaški voz. Naj jej bode zemljica lahka!

Dunajčanje so si Trst za svojo posebno špekulacijo zbrali. Komaj je jesen, uže je vse polno dunajskih pevcev in pevk, toda kasni so! Mrgoli jih; v vsakej pivarni je druga družba, katera, odpevši, pivcem z vednim na-biranjem žep olajšuje. Za naše pobaline, po-sebno za židovske, je stvar prav pikantna, samo da ume par besedij nemško, pa se mu uže vse smeje, ko sliši neumne dunajske „Witze“ in kako kosmato pesen.

narečij, koja, dasi so mej soboj v dovoljno bližem rodstvu, ne morejo biti prišteta ne k portugalskej, ne k španskej, ne k francosko-provensalskej, ne k italijanskej in slednjič ne k rumunskej družini romanskih narečij in govorov, in sostavljajo posebno samostojno celoto. Ta posebna romanska skupina obstoji iz tako imenovanih Grizonov ali Griždonov v Švici, iz Ladinov v Tirolah, in iz Furlanov, ki živijo v severo-izhodnej strani bivšega benečanskega kraljestva (pri Vidmu) in v jugo-zapadnej strani goriške grofije. S pregledovanjem fone-tičnih posebnost teh Ladinskih narečij je zve-zal Ascoli tudi primerjevanje italijanskih govorov, ki imajo na sebi, po njegovem mnenji, vidne sledi vplivov, kakor jih imajo Ladinska narečja: to so tako zvani govori Ladino-lom-bardski in Ladino beneški. Mene je najbolj zanimalo opazovanje posebnostij furlanskega narečja, ker so namreč Furlani bližnji sosedje tem Slavjanom, z jezikom kojih sem se po-sebno pečal, in so tedaj tudi, kot sosedje, v jeziku znamenito vplivali na ravno te Slavjane (Slovence).

Čas svojega bivanja v Milanu sem pora-

Narodni dom si misli zidati naša „Edi-nost“. Tako je bilo skleneno v zadnjem ob-čnem zboru. Stvar nij napačna. Samo delati je treba. Ker je uže majhen kapital zago-tovljen, bi stvar morala vendar napredovati. Kdo da bode k temu največ pripomogel, lahko mej vrstami berete. Kapitalisti gotovo ne. Da je treba narodnega doma, to je ravno tako kakor hiši strehe. Tržaški Slovenci in zlasti okoliški, nemajo niti jednega pripravnega kraja, kjer bi se moglo v resnici kaj izvrstnega na-praviti, bodi si igro, ples ali koncert. Z ri-rodnim domom zagotovljeno bi bilo društveno gibanje, središče okolice in slovanskega Trsta. Zidal bi se v mestu, to se ve da bo mnogo stalo, pa kakor so tu denarne razmere ugodne, nadejati se je, da bode šlo. Zato se delajo priprave za trdnjavico na jadranskih obalah.

Trst je slovensko mesto, stoji na našem slovenskej zemlji. Le laški upliv prevaguje, ker smo zaspani in ima naše mesto vsled tega laški obraz. Tržaški Slovenci! neutrudljivo na delo in neudajmo se!

Domače stvari.

— (Porotniki v Ljubljani.) Včeraj so bili za porotnike pri prihodnjem sesiji iz-zrebrani ti le gospodje: Rot Anton, posestnik iz Grebina; Resman Blaž, kupec iz Ljubljane; Lukman Janez iz Ljubljane; Vivoda Franc, hišnik iz Kamnika; Ledenik Alfred, kupec iz Ljubljane; Svetec Andrej, posestnik iz Žej; Legat Franc, posestnik iz Lesec; Anton Bur-ger, posestnik iz Hraš; Bilina Ferdo, hišnik iz Ljubljane; Krišper Franc, kupec iz Ljub-ljane; Gozzani Ferdo, posestnik iz Volčjega hriba; Šmid Ferdo, kupec iz Ljubljane; Va-konik Janez iz Litiše; Šoklič Gregor, posest-nik iz Šovice; Lah Gregor, posestnik iz Loža; Dernovšek Jožef, posestnik iz Potoške vasi; Ličan Škender posestnik, iz Ilirske Bistrice; Moro Ludvig, kupec iz Ljubljane; Valenčič Jakob, posest. iz Nadajnega sela; Finšgar Jo-žef, posest. iz Brezja; Jožef Strzelba, svečar iz Ljubljane; Franc Kolman, kupec iz Ljubljane. Sršen Matevž, posest. iz Skaručine; Doleneč Viljem, posest. iz Rakitnika; Albrecht Karel, ključar iz Kamnika; Deisinger Jurij, krčmar iz Loke; Röger Jarnej, kupec iz Ljubljane; Grilec Janez, posest. iz Hraš; Pibrovec Karel,

bil za to, da se dovolj temeljito seznanim z Milanskim govorom, v kojem ne govori samo mestni prosti narod, temuč tudi višji razredi Milanskega občestva. Iz tega namena sem si preskrbel posebni poduk, ter čital dela zna-menitega milanskega pesnika, Karola Porte (Carlo Porta).

Samostojno sem se trudil v Milanu do-voljno podrobno razložiti knjigo Schleicherjevo „Laut- und Formenlehre der Polabischen Sprache“, da ono prigotovim za „Žurnal mi-nisterstva narodnago prosvetčenja“. Razun tega sem se dalje zanimal z obdelovanjem in uredovanjem snovi, ki sem jo nabral na po-sameznih mestih slovenskih govorov.

V začetku maja sem se vrnil v Gorico, z namenom, dopolniti svoje vede o posebnostih govorov, ki so lastni slovenskemu naseljenju, živečemu v Brdih, na severu-zapadu od Go-ric. Nato sem šel v Videm, da dokončam svoje delo, ter se potem podam k benečan-skim Slovincem (Slovinom) in v Rezijo, koje hočem podrobno preštudirati v vseh ozirih.

K.

posest. iz Kroke; Matijan Jakob, posest. iz Šiške; Prašnikar Jarnej, posest. iz Izlake; Kušar Jožef, kupec iz Ljubljane; Emich Peter, posest., Trček Franc, kupec, oba iz Ljubljane; Jašovec Franc, posest. in črevljar iz Kamnika; Jeklar Matevž, iz Bleda. Namestniki so: Fleišman Miha, krčmar, Kozin Jožef, krčmar, Franc Škul, agent, Jožef Reich, hišnik, Stromajer Jožef, črevljar, Turk Janez, hišnik, Strel Peter, branjevec, Arko Janez, notar, Slivar Anton, usnar — vsi ti iz Ljubljane.

— (Beseda v čitalnici ljubljanskej) v nedeljo večer je bilo srednje dobro obiskana in se je program v redu izvršil. Zlasti je bila z občno pohvalo sprejeta deklamacija gospodičine Koglove, ki je z veliko preciznostjo in razločnostjo predavala Stritarjevo „Rajo.“ Tudi g. Jeločnika primerno berilo o slovanskih narodnih pesnih se je pazljivo poslušalo.

— (Zavarovalnica „Victoria“,) ki je bila tudi po Slovenskem znana, je falirala. Začela je delati leta 1865 z akcijskim kapitalom dveh milijonov. Predlanskem je še bilanca kazala za 200 milijonov gold. zavarovanja!

— (Nesreča na železnici.) Po noči od petka na soboto je nad Trebižem vlak trčil z vlakom, oba vodnika vlakov sta mrtva, več voz je razbitih.

— (Zopet otrok zažigalec) 5 letni Andrejček Novak v Javorji je igral se s klinčki in zažgal tako očetov hlev in hišo, ki nijsta bila zavarovana. — Ne dajte otrokom blizu žveplenic!

— (Častnika) sta postala — piše „Edinost“ — naša dva vrla narodnjaka pri domačem Kuhnovem polku: g. Vilhar, sin Mirolava, in g. Kump iz Škofjeloke na Gorenjskem.

— (Sreča o pravem času.) Piše se nam: Mladi kmet Štefan Medičar, iz Radohove vasi blizu sv. Petra na Notranjskem, je podedoval po svojem očetu zelo zadolženo posestvo in ob kratkem bi mu imelo biti pro-

dano po dražbi, ker je bil dolžan mesarju iz sv. Petra 990 gld. Sanjalo se mu je pa pretekli mesec, da mu je ranjki oča svetoval naj stavi v loterijo številke 5. 16 in 15. in bode zadel. V jutru ko vstane pove to svoji materi in gre v log na delo. Mati izprosi po vasi 30 kr. in stavi številke v Zagorji v loteriji g. Alojzija Domicelja, na Gradec. Prišle so res vse tri, in potegnili je mati 1232 gld., poplačala dolg in zdaj veselo brez dolga gospodari.

— (Konjski tat.) Iz Guncelj nad Ljubljano doma je 29 letni delavec Janez Mišič, kateri je 6. t. m. v Trstu moral zagovarjati se zavojo konjske tatvine. Ukradal je bil blizu Sežane Josipu Dolganu konja, a bil v Postojni prijat.

Razne vesti.

* (Navadno rokodelstvo.) Nek gospod je imel v Trstu v gostilnici Evropa svojega konja v hlevu za plačilo na svoje razpolaganje; nekega dne prideta tja dva možaka v gospodovem imenu, da se on nekam popelje, hlapec, ne sluteč ničesa hudega, da konja in hajd z njim proti Italiji. Ko gospod hoče kmalu potem nekam oditi, začudi se tatvinškemu činu, precej dobi sled in ju v Tržiču doide, ko sta prodajala voz in konja, ter ju precej ukaže zapreti.

* (Avstrijsko-ogerski Lloyd v Trstu) je sklenol novo pogodbo z avstrijsko in ogersko vlado za 10 let. Navajamo tukaj nekoliko glavnih točk te za naredno naše gospodarstvo in trgovino velevažne pogodbe: vlada se zavezuje omenjenemu društvu dajati do 2 milijona podpore vsako leto, temu nasproti pa mora društvo dovoliti, da mu bode vlada vrhovna nadzornica, društveni vodji morajo biti domačini in taki morje, do katerih ima vlada zaupanje, sicer ima ona pravico jih ovreči. Društvo je zavezano jemati vsako leto najmanj 28,000 ton. (nad polu milijona centov) premoga iz domačih dežel; glavni zastopstvi imate se napraviti na Dunaji in v Pešti s tako obširnimi področjem, da boste smeli neposredno z ministerstvom vnanjih zadev se dogovarjati. — Iz tega se vidi, da je vlada društvo zelo nase privezala; pogodba ima vendar to dobro, da bo moral Lloyd bolj na domače

ljudi gledati in domačej obrtniji bolj na roko hoditi, nego je bila doslej njegova navada. Vidi se pa iz nje tudi, da Magjari na svoje dobičke niso pozabili, ker se je poseben ozir jemal na Reko, magjarsko mesto s hrvatsko narodnostjo, katera vedno bolj propada, kar jo Magjari osrečujejo s svojim blagoslovom.

Tuji.

11. novembra:

Pri Slonu: Žumar iz Loža. — Kobalič iz Trsta. — Mikolasch iz Prage. — Luca di iz Dunaja. — Schuba iz Ljubljane. Pri Malič: Berik, Eisner, Wenig, Schiller, Fleiderer iz Dunaja. Pri Zamorci: Podboj iz Ribnice.

Loterijske srečke.

Na Dunaji 10. nov.: 57. 69. 18. 16. 32. V Gradci 10. nov.: 82. 45. 36. 61. 26.

Tržne cene

v Ljubljani 10. novembra t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 59 kr.; — reš 6 gld. 50 kr.; — ječmen 5 gld. 36 kr.; — oves 3 gld. 25 kr.; ajda 6 gld. 50 kr.; — pros 5 gld. 57 kr.; — koruza 6 gld. 60 kr.; krompir 100 kilogramov 2 gld. 85 kr.; — fižol hektoliter 7 gld. — kr.; masla kilogram — gl. 94 kr.; — mast — gld. 80 kr.; — špeh irišen — gld. 64 kr.; — špeh povojen — gld. 72 kr.; jajce po 2¹/₂ kr.; — mleka liter 7 kr.; govednine kilogram 54 kr.; — teletnine 52 kr.; — svinjsko meso 54 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 05 kr.; — slame 1 gld. 95 kr.; — drva urda 4 kv. metrov 6 gld. 50 kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Dunajska borza 12. novembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	63 gld. 30	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66	90
Zlata renta	73	70
1860 drž. posojilo	112	—
Akcije narodne banke	820	—
Kreditne akcije	203	25
London	119	20
Napol.	9	59
C. kr. cekini	6	68
Srebro	106	30
Državne marke	58	90

V najem

se daje štacuna z vso pripravo in s trafiko v jako ugodnem kraju. — Štacuna je bila dosedaj in je še zmirom dobro obiskovana.

Pogoji se izvedo pri podpisnem.

V sv. Križu pri Ajdovščini, 6. nov. 1877.

(338—3)

Leopold Kočever.

Lekarna „pri sv. Leopoldu“ na Dunaji,

Stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse.

FILIPA NEUSTEJNA,

priporoča p. n. občinstvu celo vrsto pravih zdravilnih in toaletnih sredstev, ki so se vselej kot izvrstna izkazala in gotovo ozdravila.

P. n. občinstvo naj se varuje pred nakupom slabih ponarejanj, ki nimajo nikakoršnega vspeha, in se prosi, da samo one specialitete za prave sprejme, ki nase firmo nosijo.

Neusteinove posladkorjene pile sv. Elizabete za čiščenje krvi — lahko odganjajo, čistijo kri, in niso škodljive; dobre posebno pri boleznih v spodnjih organih, žilnici, boleznih prsnih organov, kože in oči, otrok in žensk; odpravijo zapreje, pravi vir največ boleznij. Ta pila je najboljši in najcenejši izdelek te bice. 1 valar, 8 škatuljic, a 120 pilami, stane 1 gl., posamezne škatuljice 15 kr.

Odlikovane so z jako častnim spricalom dvornega svetovalec prof. Pitha.

Beaume Girome, izvrstno zdravilo za ozeblino. 60 kr.

Dr. Callmanna lasno barvilo, popolnem ne-velemu lasu vsako barvo (črno, rjavno, rumeno) 3 gld.

Orijentalni prah za dame, da koži gladkost, (belo ali roza) 1 gld. in a 50 kr.

Elektro-motorični vratni trak, za težko zornajboljši uspeh 1 gld. 50 kr.

El Benito, edino dobro sredstvo proti izpadanju las in odpravljenju luskin 1 gld. 80 kr.

Kondensirano švicarsko mleko a 55 kr. Nestlejeva otročja moka a 90 kr. Dr. Golijev jedilni prah a 84 kr. Popova anaterinova ustna voda a 1 gld. 40 kr. Liebigov mesni ekstrakt 1/8 funta 84 kr. Dr. Pfeffermannova zobna pasta a 1 gld. 25 kr. Poltova resedna pomada a 1 gld. 50 kr. Dr. Brownova pomada za obranjenje las a 2 gld., so vedno frišni v zalogi. Veliko skladišče parfimerij, mil, pomad itd. prvih pariških firm. Čokolade francoskega društva od 60 kr. do 3 gld. funt. Pravi ruski čaj a 1 gld. 1/4 funta. Skladišče vsakojakih instrumentov za zdravljenje, kakor samokistiri, brizgalnice, bandaze, jako ceno. Velika zaloga zobnih krtačic, smuk, in drugih toaletnih rečij.

Priporočamo p. n. občinstvu zdravila v posladkorjeni obliki, kakor: kinin, kopaiva, doverski praški, železo, jetrno olje, bromkali, jodkali, rabarber, dvojno ogljenokisla soda, magnezija itd. po najnižji ceni.

Najznannejše specialitete farmacije in parfimerije Francoske, Angleške, Ameriške, Nemčije, Švice in Avstrije so pri nas vedno za dobiti.

■ Mi razpošiljamo ali proti gotovini ali poštenu povzetju in pri en-gros nakupu dajemo velike rabate. ■